

2017 AĞUSTOS ÖZEL SEKTÖRÜN YURT DIŞINDAN SAĞLADIĞI KREDİ BORCU GELİŞMELERİ

XX Ekim 2017

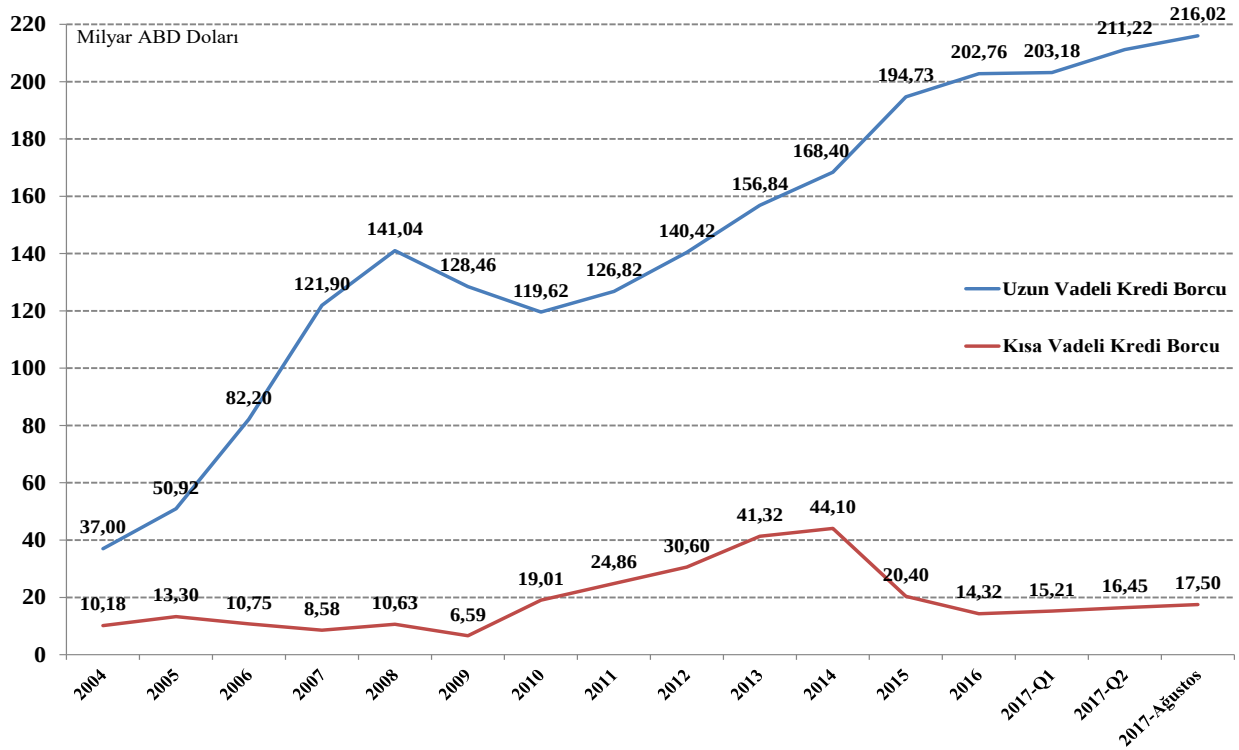

Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcuna ilişkin Ağustos 2017 verileri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 13 Ekim 2017 tarihinde yayımlandı.¹

Söz konusu veriler, özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa ve uzun vadeli kredilerin borçlu ve alacaklı bilgileri, döviz cinsi, kullanım, anapara/faiz ödemeleri ve ödeme planları şeklindeki kredi ayrıntıları, işlemlere aracılık eden bankalar tarafından TCMB'ye işlem bazında gönderilen bildirim formlarından derlenmektedir.

Buna göre, 2017 yılı Ağustos sonu itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2016 yılsonuna göre %6,5 (~13,3 milyar dolar) artarak yaklaşık 216 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcu ise %22'lik bir artışla 17,5 milyar ABD doları seviyesine yükselmiştir. Böylelikle toplam kredi borcu yaklaşık 16,4 milyar ABD doları artarak 233,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Şekil 1).

Şekil 1: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu (2004 – Ağustos 2017)

Kaynak: TCMB

¹ TCMB, her ay verileri geçmişe dönük revize ettiği için bilgi notlarında yer alan tablolardaki eski yıllara ait veriler farklılık gösterebilmektedir.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, finansal kesimin kredi borcunun (%51,3), finansal olmayan kesimin kredi borcundan (%48,7) daha fazla olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 2013 yılının son çeyreğine kadar uzun vadeli krediler içinde finansal kesimin payının, finansal olmayan kesimin payından daha düşük bir seviyede olduğu görülmekteydi. Finansal kesimin payının yükselmesinin temelinde, bankaların kredi borcunda gerçekleşen artış yatmaktadır. Büyük çoğunluğunu bankaların oluşturduğu finansal kesimin uzun vadeli kredi borcu, 2016 yılsonuna göre 5,3 milyar ABD doları artarak 110,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Finansal olmayan kuruluşların borcu ise 2016 yılsonuna göre 7,9 milyar ABD doları artmış ve 105,1 milyar ABD doları olmuştur (Tablo 1).

Alacaklıya göre dağılım verileri, tahvil alacaklıları hariç toplam kredi borcunun büyük ölçüde özel alacaklılara olan borçlardan oluştuğunu göstermektedir (%86). Özel alacaklıların uzun vadeli kredi borcu 2017 yılı Ağustos ayı sonunda, 2016 yılsonuna göre 2,9 milyar ABD doları artarak 150,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiş ve böylelikle toplam uzun vadeli kredilerdeki payı %69,9 olmuştur. Tahvil hariç toplam kredi borcunun %14'ünü oluşturan resmi alacaklar ise 24,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (borçlu ve alacaklıya göre dağılım)

(Milyar ABD doları)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017-Q1	2017-Q2	2017-Ağustos
Borçluya Göre Dağılım	119,62	126,82	140,42	156,84	168,40	194,73	202,76	203,18	211,22	216,02
I- Finansal	41,16	47,86	56,90	72,72	84,63	104,77	105,56	105,40	109,61	110,89
i- Bankalar	28,76	34,87	41,70	54,85	65,87	85,88	86,90	87,83	91,74	92,87
- Krediler	27,76	31,57	31,28	38,75	44,18	63,58	62,51	61,99	61,96	62,40
- Tahvil	1,00	3,30	10,43	16,10	21,69	22,30	24,38	25,85	29,78	30,47
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	12,40	12,99	15,19	17,87	18,76	18,89	18,66	17,57	17,87	18,02
- Krediler	12,22	12,67	14,83	16,00	15,08	14,84	13,46	12,50	12,83	12,97
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,19	0,32	0,36	0,37	0,56	0,64	0,65	0,58	0,62	0,63
- Tahvil	0,00	0,00	0,00	1,50	3,12	3,41	4,55	4,48	4,42	4,42
II-Finansal Olmayan	78,46	78,96	83,53	84,12	83,77	89,96	97,21	97,78	101,61	105,14
- Krediler	71,40	72,44	74,78	73,03	71,70	76,35	81,98	82,85	85,95	89,06
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	6,25	6,02	6,94	7,42	6,76	7,46	9,12	8,85	9,58	9,96
- Ticari Krediler	0,61	0,30	0,41	0,33	0,31	0,41	0,42	0,39	0,38	0,39
- Tahvil	0,20	0,21	1,41	3,35	5,00	5,75	5,69	5,69	5,70	5,72
Alacaklıya Göre Dağılım	119,62	126,82	140,42	156,84	168,40	194,73	202,76	203,18	211,22	216,02
I- Resmi Alacaklılar	11,55	14,17	15,82	18,93	18,96	19,43	20,18	20,83	23,39	24,51
II- Özel Alacaklılar	106,87	109,15	112,77	116,97	119,63	143,84	147,96	146,33	147,93	150,91
i- Yabancı Ticari Bankalar	60,30	65,69	66,54	68,86	72,26	89,91	89,66	88,05	87,78	88,63
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	28,59	24,76	23,75	23,91	24,60	26,43	27,65	27,28	28,03	29,11
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	8,63	9,56	12,02	13,06	13,14	17,08	18,57	18,83	19,22	19,80
iv- Finansal Olmayan	9,36	9,14	10,47	11,13	9,63	10,43	12,09	12,17	12,90	13,37
III- Tahvil Alacaklıları	1,20	3,50	11,83	20,95	29,81	31,45	34,62	36,02	39,90	40,61

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, borcun tamamına yakınının finansal kesime ait olduğu görülmektedir. Finansal kuruluşların kredi borcunun toplam kısa vadeli borçlar içindeki payı %76,5 iken finansal olmayan kesimin payı %23,5'tir.

Kısa vadeli kredi borcu içinde finansal kuruluşların borcu 2017 yılı Ağustos sonu itibarıyla, 2016 yılsonuna göre 1,3 milyar ABD doları artarak 13,4 milyar ABD dolarına yükselmiş, finansal olmayan kuruluşların borcu 1,9 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 4,1 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde ise kısa vadeli toplam kredi borcunun (tahvil alacaklıları hariç) neredeyse tamamının özel alacaklılara olan borçlar olduğu (%97,6), bunun da büyük ölçüde yabancı ticari bankalara olan borçlardan oluştuğu görülmektedir. Yabancı ticari bankalara olan borçlar, 2017 yılı Ağustos sonunda, 2016 yılsonuna göre 2 milyar ABD doları artmış ve 13,7 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kısa Vadeli Kredi Borcu (borçlu ve alacaklıya göre dağılım)

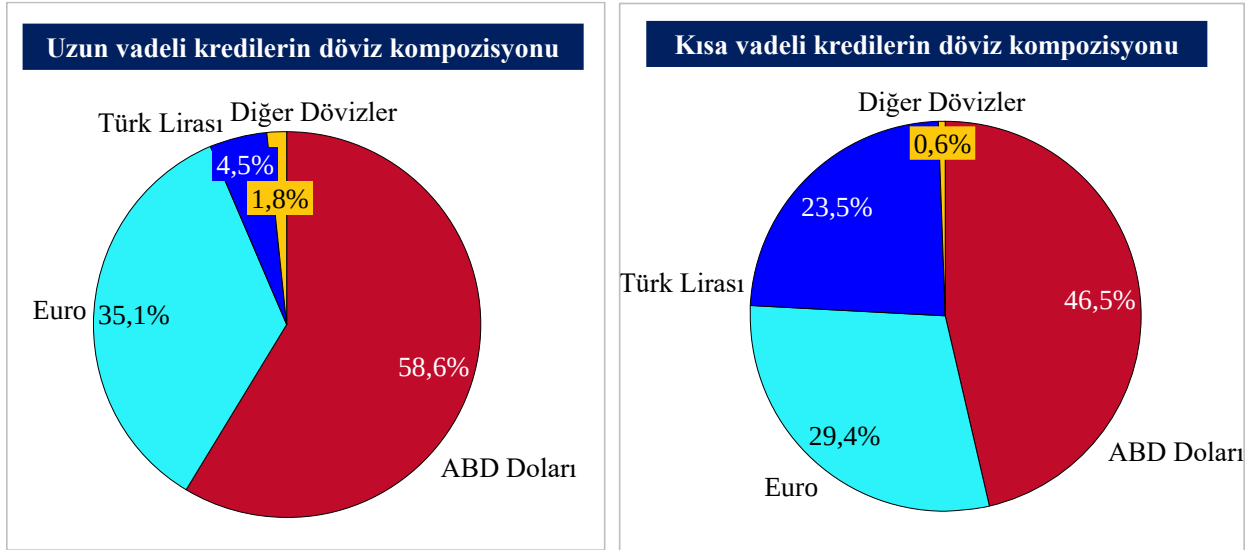
(Milyar ABD doları)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017-Q1	2017-Q2	2017-Ağustos
Borçluya Göre Dağılım	19,01	24,86	30,60	41,32	44,10	20,40	14,32	15,21	16,45	17,50
I- Finansal	17,98	23,45	28,11	38,75	41,48	18,41	12,06	12,61	13,45	13,38
i- Bankalar (*)	16,96	22,16	26,25	36,41	39,48	16,36	10,46	11,13	11,29	11,02
- Krediler	16,96	22,16	26,23	34,94	35,68	14,78	10,32	10,95	11,18	10,93
- Tahvil	0,00	0,00	0,01	1,47	3,80	1,58	0,15	0,18	0,12	0,09
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	1,02	1,30	1,86	2,35	2,00	2,05	1,60	1,48	2,15	2,36
- Krediler	1,02	1,30	1,86	2,35	2,00	1,94	1,54	1,42	2,09	2,29
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,06	0,06	0,06	0,06
- Tahvil	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
II- Finansal Olmayan	1,03	1,41	2,49	2,57	2,62	1,98	2,26	2,60	3,00	4,12
- Krediler	0,95	1,36	2,38	2,54	2,58	1,86	2,19	2,49	2,88	3,99
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,07	0,05	0,11	0,03	0,04	0,12	0,07	0,11	0,13	0,13
- Tahvil	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alacaklıya Göre Dağılım	19,01	24,86	30,60	41,32	44,10	20,40	14,32	15,21	16,45	17,50
I- Resmi Alacaklılar	0,50	0,22	0,05	0,00	0,02	0,16	0,21	0,26	0,26	0,42
II- Özel Alacaklılar	18,51	24,65	30,53	39,85	40,28	18,63	13,96	14,77	16,07	16,98
i- Yabancı Ticari Bankalar	17,29	23,03	28,57	37,99	37,78	16,68	11,68	12,62	13,39	13,68
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	1,01	1,26	1,49	1,46	1,68	1,11	1,20	1,04	1,64	2,00
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	0,06	0,16	0,14	0,18	0,57	0,46	0,81	0,83	0,81	0,93
iv- Finansal Olmayan	0,15	0,20	0,33	0,21	0,25	0,39	0,27	0,28	0,23	0,37
III-Tahvil Alacaklıları	0,00	0,00	0,01	1,47	3,80	1,60	0,15	0,18	0,12	0,09
IV-Diğer (**)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Kaynak: TCMB

Bunların yanı sıra uzun vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından ağırlıklı olarak ABD doları cinsinden borçlandığı görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kredi borçları içindeki payı 2016 yılsonuna göre 2,6 yüzde puan azalmış ve 2017 yılı Ağustos sonu itibarıyla %58,6 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %35,1 ile Euro, %4,5 ile Türk Lirası ve %1,8 ile diğer dövizler gelmektedir (Şekil 2).

Kısa vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında da ağırlığın ABD doları cinsinden kredilerde olduğu görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kısa vadeli kredi borçları içindeki payı 2016 yılsonuna göre 1,6 yüzde puan azalarak 2017 yılı Ağustos sonu itibarıyla %46,5 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %29,4 ile Euro, %23,5 ile Türk Lirası ve %0,6 ile de diğer dövizler gelmektedir (Şekil 2).

Şekil 2: Özel Sektörün Yurt Dışından Borçlandığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu (Ağustos 2017, yüzde dağılım)

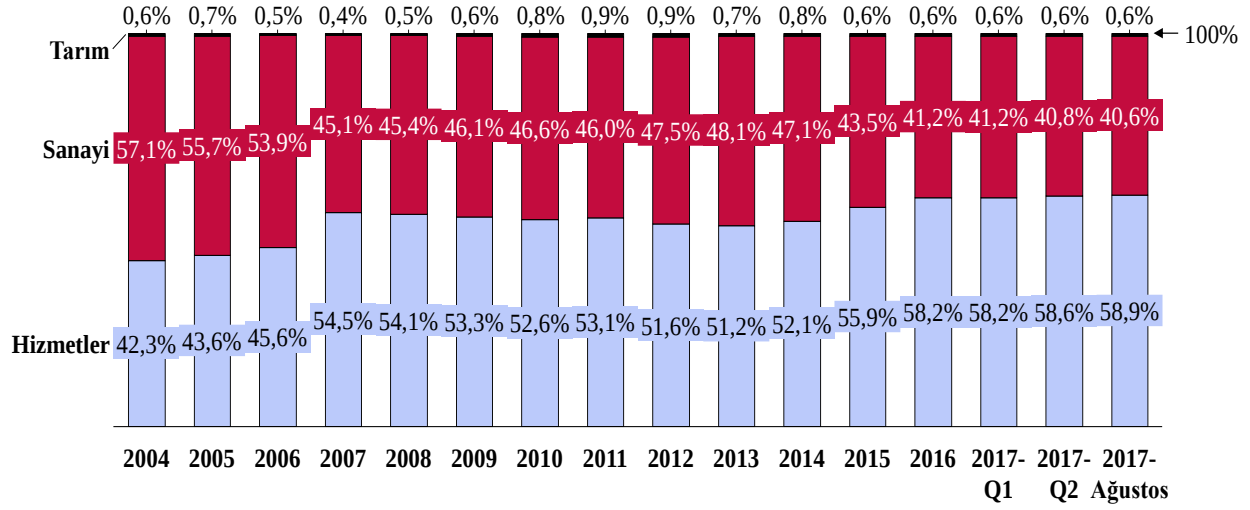

Kaynak: TCMB

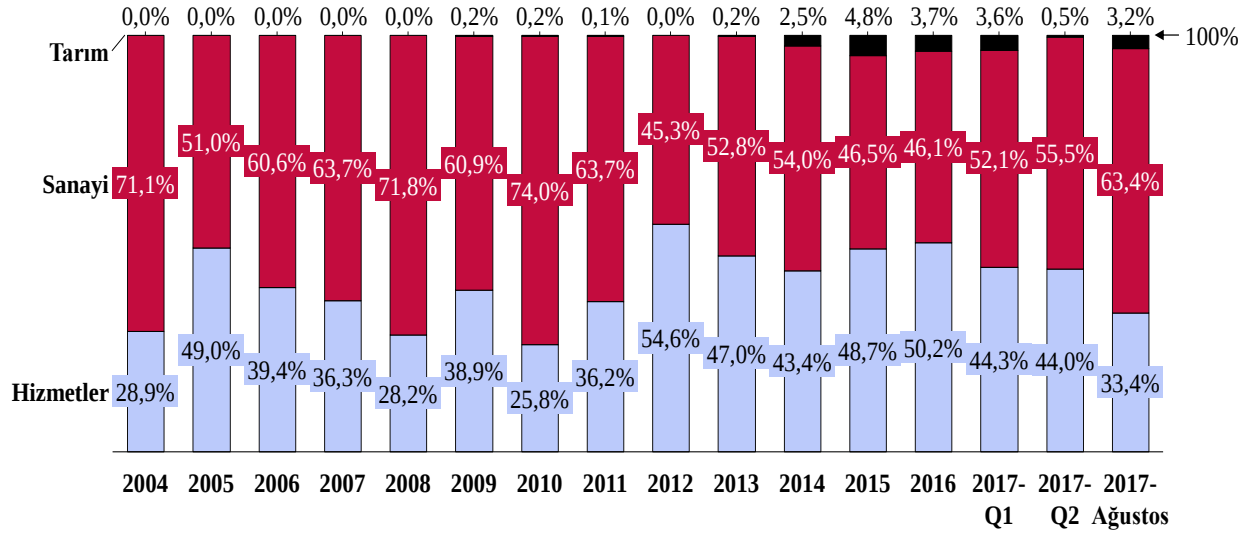
2017 yılı Ağustos sonu itibarıyla özel sektörün uzun vadeli finansal olmayan kredi borcunun %58,9'u hizmetler, %40,6'sı sanayi ve %0,6'sı da tarım sektörü tarafından kullanılmıştır. 2000'li yılların başlarından 2007 yılına kadar kredi borcunda sanayi sektörü öne çıkarken, 2007 yılından itibaren hizmetler sektörünün uzun vadeli borçlanmadaki payı artmaya başlamıştır (Şekil 3a).

Kısa vadeli finansal olmayan kredi borcunun sektörel dağılımına bakıldığında sanayi sektörünün payını 2016 yılsonuna göre payını 17,3 yüzde puan artırdığı görülmektedir. Sanayi sektörü tarafından kullanılan kredilerin, kısa vadeli finansal olmayan krediler içindeki payı 2017 yılı Ağustos sonu itibarıyla %63,4 olarak gerçekleşmiştir. Hizmetler ve tarım sektörlerinin payları ise sırasıyla, %33,4 ve %3,2'dir (Şekil 3b).

Şekil 3a: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcunun Sektör Dağılımı (2004- Ağustos 2017, yüzde)

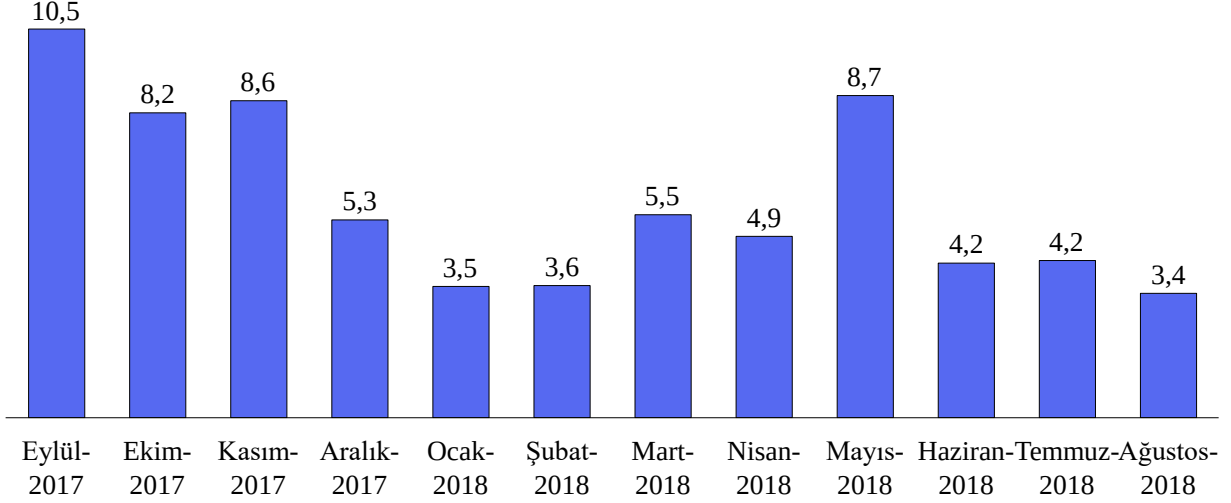
Şekil 3b: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kısa Vadeli Kredi Borcunun Sektör Dağılımı (2004- Ağustos 2017, yüzde)

Kaynak: TCMB

Son olarak özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu 2017 yılı Ağustos sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde toplam 70,5 milyar ABD doları kadar anapara geri ödemesi gerçekleştirileceği görülmektedir.

Şekil 4: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kalan Vadesi 1 Yıla Kadar Olan Toplam Kredi Borcunun Aylara Göre Dağılımı (Ticari krediler hariç) (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

2017 Yılı Ağustos Ayı Özel Sektör Dış Borç İstatistikleri özetlenecek olursa;

- Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2016 yılsonuna göre %6,5 oranında artış göstermiştir.
- Kısa vadeli kredi borcu ise %22 oranında artış göstermiştir.
- Toplam kredi borcu yaklaşık 16,4 milyar ABD doları artarak 233,5 milyar ABD doları seviyesine ulaşmıştır.
- Özel sektörün borçluya göre dağılımı incelendiğinde; finansal kesimin yurt dışından sağladığı kredi borcu %51,3; finansal olmayan kesimin kredi borcu %48,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.
- Özel sektörün alacaklıya göre dağılım verileri incelendiğinde, yurtdışından sağlanan borcun %86'sının özel alacaklılara ait olduğu görülmektedir.
- Uzun vadeli kredi borcunun %58,6'sı ABD dolarından, %35,1'i Euro'dan, %4,5'i Türk Lirası'ndan oluşmaktadır.
- Kısa vadeli kredi borcunun %46,5'i ABD dolarından, %29,4'ü Euro'dan, %23,5'i Türk Lirası'ndan oluşmaktadır.
- Özel sektörün uzun vadeli finansal olmayan kredi borcunun %58,9'u hizmetler, %40,6'sı sanayi, %0,6'sı tarım sektörün tarafından kullanılmıştır.
- Özel sektörün kısa vadeli finansal olmayan kredi borcunun %63,4'ü sanayi, %33,4'ü hizmetler ve %3,2'si tarım sektörü tarafından kullanılmıştır.